

Protokół

24. posiedzenia, 5. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. października 1882.

Początek o godzinie 11. minut 20 przed południem.

Pzewodniczący Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Czaykowski Alfons, Stadnicki Jan i Turzański.

Obeenyh posłów 117.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokół z 23. posiedzenia został w kancelaryi sejmowej do przejrzenia złożony.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons odczytuje treść petycyj od Nr. 695 do 706, wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 13. października 1882, a przydzielonych komisjom: petycyjnej Nr. 695, 700 do 702; budżetowej Nr. 696, 703, 705; edukacyjnej Nr. 697; drogowej Nr. 698; podatkowej Nr. 699; administracyjnej Nr. 704.

Do petycji Nr. 706, radnych i obywateli miasta Wieliczki o wstrzymanie uchwały zniesienia prawa propinacyi miasta Wieliczki, zabiera głos p. Hausner i uprasza o odczytanie tej petycji przed Wysoką Izbą.

Izba uchwala ten wniosek.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons odczytuje tę petycję.

Posel Smolka wnosi, ażeby petycja ta przekazana została Wydziałowi krajowemu jako komisyi.

Po przemówieniu p. Hausnera uchwala Izba wniosek p. Smolki.

P. Wodzicki Henryk wnosi, ażeby wszystkie petycje, od dzisiejszego dnia do Wys. Sejmu wpływające, nie były już przydzielane komisjom lecz przekazane Wydziałowi krajowemu.

P. Golejewski czyni poprawkę do wniosku p. Wodzickiego Henryka, ażeby te petycje, które Marszałek uzna za nagle były przydzielane komisjom.

P. Krukowiecki czyni wniosek, ażeby petycje nieobciążające budżetu były i nadal komisjom przekazywane.

P. Wodzicki Henryk przychyła się do poprawki posła Golejewskiego.

Po przemówieniu p. Golejewskiego uchwała Izba wniosek p. Wodzickiego Henryka z poprawką p. Golejewskiego, a tem samem odpada wniosek p. Krukowieckiego.

P. komisarz rządowy wiceprezydent e. k. Namiestnictwa Filip Zaleski odpowiada na interpelację p. Antoniewicza i towarzyszy w sprawie reformy postępowania spadkowego i opłat od dziedziczenia.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem utworzenia z funduszów krajowych stypendyum Jana Matejki, o rocznych 1000 zł. w. a. dla ukończonych uczniów krakowskiej szkoły sztuk pięknych.

Sprawozdawca p. Pietruski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem Wydziału krajowego.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Na jedno stypendyum imienia Jana Matejki, o rocznych 1000 zł. w. a. dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie, którzy z celującym postępem szkołę tę ukończyli i celem dalszego kształcenia się za granicę udać się pragną — ma być wstawioną począwszy od r. 1883 do preliminarza funduszu krajowego corocznie kwota tysiąca zł. w. a., jak długo Jan Matejko będzie dyrektorem powyższej szkoły.

2. Prawo rozdawnictwa tego stypendyum przysługiwać będzie Janowi Matejce, jak długo będzie dyrektorem szkoły sztuk pięknych w Krakowie.

3. Bliższe szczegóły dotyczące się nadawania tego stypendyum, jego trwania, asygnowania, utraty i t. p. oznaczy Wydział krajowy za porozumieniem się z Janem Matejką.

Sprawozdawca wnosi co do formalnego traktowania, ażeby wniosek ten przekazany został komisji edukacyjnej.

Ks. biskup Solecki wnosi, ażeby wniosek ten traktować jako nagły, i ażeby zaraz był wzięty pod obrady.

Izba uchwała nagłość wniosku.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba uchwała w dyskusji szczegółowej punkt 1. wniosku Wydziału krajowego.

Do 2. punktu wniosku wnosi p. Romanowicz poprawkę, ażeby zamiast słów: „jak długo będzie dyrektorem szkoły sztuk pięknych w Krakowie“, powiedzianem było „dożywotnie“.

Po przemówieniu p. ks. Sawy cofa p. Romanowicz swoją poprawkę, a Izba uchwała 2 punkt wniosku Wydziału krajowego.

Do 3. punktu wniosku zabiera głos p. Antoniewicz, a po przemówieniu pp. ks. Sawy, Golejewskiego, Antoniewicza i sprawozdawcy uchwała Izba 3. punkt wniosku Wydziału krajowego, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę jednomyślnie w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Abrahamowicza, w przedmiocie wystosowania do ek. Rządu memoriału przeciw otwarciu granic od Rosyi lub Rumunii dla przewozu bydła rogatego w obręb Monarchii austriackiej.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz uwolniony od czytania sprawozdania prostuje myłki druku w sprawozdaniu i wniosku i odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Sejm wyraża przekonanie, iż otwarcie, chociażby tylko czasowe, granic Państwa od Rosyi lub Rumunii dla przewozu bydła obcego w obręb Państwa austriackiego, nietylko naraziłoby kraj nasz na niepospolite szkody i nieuniknione niebezpieczeństwo zawlekania zarazy — lecz oraz uważaniem by być musiało jako cofnięcie ze strony Rządu tych zapewnień co do stałego zamknię-

cia granicy, na których jedynie polegając, zgodziła się Reprezentacya kraju naszego w Radzie państwa na przyjęcie ustawy z 29. lutego 1880“.

„Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w myśl niniejszej uchwały wystosował memoriał do c. k. Rządu przeciw otwarciu granic dla przewozu lub przepędu bydła z Rossyi lub Rumunii — tudzież, aby w razie zamierzonego otwarcia granic użył wszystkich środków w kompetencyi jego leżących dla odwrócenia od naszego kraju groźnych a nieuniknionych niebezpieczeństw, jakieby z otwarcia tego wynikać musiały“.

Po przemówieniu p. komisarza rządowego, wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego uchwała Izba wniosek komisji.

Następuje z kolei sprawozdanie komisji górniczej o petycji krajowego towarzystwa naftowego w Gorlicach, w sprawie wyjednania u c. k. Rządu otwarcia kursów górniczo-hutniczych przy zakładach technicznych kraju.

Sprawozdawca p. Rektor Radziszewski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. a) Sejm wzywa c. k. Rząd do utworzenia przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie, oddziału górniczego, mającego za główne zadanie kształcenie kierowników dla kopalń naftowych.

b) Sejm zobowiązuje się do pokrycia dwóch trzecich części kosztów utrzymania tegoż oddziału z funduszu krajowego do wysokości 4000 zł. rocznie, pod warunkiem, że c. k. Rząd poniesie kosztą urządzenia oddziału i pokrywać będzie resztę wydatków rocznych na jego utrzymanie, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału, tak w ustanowieniu planu organizacji pomienionego oddziału, jak w oznaczeniu sposobu zużycia każdorocznej subwencji krajowej, przeznaczonej na jego utrzymanie.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia z c. k. Rządem rokowań o założenie oddziału górniczego przy c. k. Akademii techniczno-przemysłowej w Krakowie na zasadach powyższych i poleca mu zarazem, ażeby z wyniku rokowań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sessyi“.

P. ks. Krasicki czyni poprawkę do wniosku komisji, a mianowicie, ażeby wniosek ten opiewał jak następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. a) Sejm wzywa c. k. Rząd do utworzenia przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie oddziału górniczego.

b) Sejm obowiązuje się do pokrycia częściowego kosztów utrzymania tego oddziału z funduszu krajowego do wysokości 4000 zł. rocznie, pod warunkiem, że c. k. Rząd poniesie kosztą urządzenia oddziału i pokrywać będzie resztę wydatków rocznych na jego utrzymanie, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo do udziału, tak w ustanowieniu planu organizacji pomienionego oddziału, jak w oznaczeniu sposobu zużycia każdorocznej subwencji krajowej, przeznaczonej na jego utrzymanie.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia z c. k. Rządem rokowań o założenie oddziału górniczego przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie i poleca mu zarazem, ażeby z wyniku rokowań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sessyi.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do szczegółowych rozpraw:

Do I. części ustępu a) wniosku komisji jest poprawka p. ks. Krasickiego.

Izba nie popiera tej poprawki i uchwała część I. ustępu a) według wniosku komisji.

Izba uchwała dalej ustępu b) I. części wniosku komisji, wreszcie uchwała II. część wniosku komisji, a uchwalwszy przystąpić do 3. czytania bez czytania przyjmuje tę uchwałę w 3ciem czytaniu.

Przystąpiono do sprawozdania komisji drogowej o projekcie Wydziału krajowego w przedmiocie poprawy dróg powiatowych i gminnych.

Sprawozdawca p. Czaykowski Alfons prostuje myłkę druku we wniosku komisji i odczytuje ten wniosek, który opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm postanawia utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. w. a., przeznaczanego na publiczne cele drogowe i wyposażyc się mającego ze skarbu krajowego w ciągu lat dziesięciu, corocznymi dotacjami po 30.000 zł. w. a. począwszy od 1883 r.

2) Z drogowego funduszu zakładowego udzielane będą powiatom, gminom i obszarom dworskim bezprocentowe pożyczki, które spłacane być mają ratami rocznymi i umorzone najpóźniej w ciągu lat dziesięciu od dnia zaciągnięcia pożyczki.

3) Na bezwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych przeznacza Sejm na rok 1883 sumę 100.000 zł. w. a.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w miarę zmniejszania się rocznych wydatków na budowę i rekonstrukcję dróg krajowych, wstawiał do preliminarza budżetu krajowego odpowiednio zwiększać się mające kwoty na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych.

Po przemówieniu p. Badeniego czyni p. Wolański dodatkowy wniosek tej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej wniósł nowelę do ustawy drogowej, normującą udzielanie subwencji dla dróg, powiatom, gminom i obszarom dworskim udzielać się mających.

Posel Krukowiecki czyni dodatkowy wniosek, który opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydział krajowy wypracuje na przyszlą sesją projekt zniesienia prestacyi w naturze, ustanowi sumę potrzebną na zastąpienie tej prestacyi nie tę jednak, jakaby wypływała ze ściśle wziętej wartości dni odrobic się mających obliczonej na pieniądze, ale wartości pieniężnych tych dni, które odrobione są faktycznie dla utrzymania dróg gminnych i powiatowych, obliczy wartość materiału jaki obszary dworskie dostawiają i na tej podstawie obliczy dodatek do podatku jakiby musiał być nałożonym.

Przemawia p. ks. Krasicki.

Zastępca Marszałka ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

Przemawiają dalej w tej samej sprawie pp. Abrahamowicz i Stadnicki Jan.

Marszałek obejmuje przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Żurowskiego zamknięto dyskusję.

Przemawiają jeszcze zapisani do głosu:

P. ks. Krasicki czyni wniosek dodatkowy, który opiewa:

Wysoki Sejm uchwali:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wypracował projekt do ustawy drogowej na zasadzie dodatków od podatkowych i przedłożył takowy na najbliższej sesji Sejmu krajowego.

Po przemówieniu p. Golejewskiego zabiera głos p. Badeni jako członek Wydziału krajowego.

Z tego powodu otwarta dyskusya.

Izba uchwała ponownie zamknięcie dyskusyi.

Przemawiają jeszcze zapisani do głosu pp. Wolański Erazm, Krukowiecki i Antoniewicz, który wnosi, ażeby nad rezolucją p. ks. Krasickiego imiennie głosowano.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do dyskusyi szczegółowej, a Izba uchwała ustęp 1, 2, 3 i 4 wniosku komisji w oddzielnem głosowaniu bez dyskusyi.

Izba nie popiera rezolucyi p. Wolańskiego Erazma, a popiera dodatek p. ks. Krasickiego.

Dodatek p. Krukowieckiego nie otrzymał poparcia Izby.

Po przemówieniu p. ks. Krasickiego nie popiera Izba wniosku imiennego głosowania nad tegoż wnioskiem i odrzuca wniosek p. ks. Krasickiego, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje w trzecim czytaniu uchwalone poprzednio wnioski komisji.

Następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o reformie ustaw dla szkół ludowych.

Sprawozdawca p. Małecki uwolniony od czytania sprawozdania.

P. Pietruski wnosi w imieniu Wydziału krajowego odroczenie rozpraw nad tą ustawą do czasu, gdy komisja edukacyjna przedłoży wysokiej Izbie jeszcze drugą i trzecią ustawę tyczącą się reformy szkół ludowych.

P. Sawczyński zgadza się na odroczenie lecz pod warunkiem, ażeby te ustawy jeszcze w bieżącej sesji sejmowej przysły pod obrady W. Izby, a mianowicie wtenczas, gdy już ustawa o zakładaniu szkół ludowych W. Izbie przedłożoną zostanie.

P. Pietruski zgadza się z wnioskiem p. Sawczyńskiego, a gdy i sprawozdawca imieniem komisji do wniosku tego przystępuje, uchwała Izba odroczenie rozpraw nad obecnie przedłożoną ustawą.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na Sobotę 14. października 1882, na godzinę 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny 25. posiedzenia, 5. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 14. października 1882 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniewicza w sprawie szkół Dublańskich.

2. Sprawozdanie komisji podatkowej w przedmiocie nowo ustanowionych norm egzekucyjnych przy ściąganiu podatków, opłat publicznych i należności prawnych i skarbowych.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

3. Sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem zmiany artykułów 18., 19. i 28. ustawy krajowej o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych.

Sprawozdawca poseł Czerkawski.

4. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Merunowicza w przedmiocie ustanowienia w kraju osobnego zarządu dla galicyjskiej sieci kolei żelaznych.

Sprawozdawca poseł Żywicki.

5. Sprawozdanie komisji prawniczej o petycyach domagających się zarządzenia zgubnym dla włościan operacyom Zakładu kredytowego włościańskiego.

Sprawozdawca poseł Kowalski Bazyli.

6. Sprawozdanie komisji prawniczej o petycyi Antoniny Jägermanowej i Malwiny Hołyńskiej o wzbronienie Bankowi hipotecznemu we Lwowie wyzyskiwania swych dłużników.

Sprawozdawca poseł Kowalski Bazyli.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. po popołudniu.

Lwów dnia 14. października 1882.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Czaykowski Alfons w. r.

Turzański w. r.

Spis petycyj

po dzień 13. października 1882 do Wysokiego Sejmu wniesionych.

695. Józef Medvedzky nauczyciel p. p. ks. Buchwalda o pięciolecie względnie o zaliczkę.
  696. Gmina Sielec bełzki p. p. ks. Kowalskiego o zapomogę na restauracyę cerkwi.
  697. Rada szkolna miejscowa w Dobromiłu p. p. Tyszkowskiego o zorganizowanie szkoły żeńskiej.
  698. Gmina Dawidów p. p. Merunowicza o niższenie czynszu dzierzawy myta, lub o zwolnienie z kontraktu.
  699. Wydział powiatowy Złoczów p. p. Wesołowskiego o wydanie arkuszyków gruntowych w celu sporządzania rekursów przeciw wymiarowi podatku gruntowego.
  700. Aleksander Jastrzębowski kolator i patron gr. kat. parochii Baskow p. p. Merunowicza w sprawie zarzutu symonii i przewlekania udzielenia listy kandydatów na tę parafię.
  701. Obszar dworski i gmina Zwiniacz p. p. Podlewskiego o wyłączenie 8 parceli gruntowych z obrębu gminy Kosowa, o przyłączenie tychże do Zwiniacza.
  702. Feliks Głębocki p. p. Romera o przedłużenie terminu do zwrotu pożyczki, zaciągniętej w roku 1868 na zasiewy przez gminę Mogilna.
  703. Marcyanna Zakrzewska wdowa po sekretarzu Wydziału krajowego p. p. Podlewskiego o zapomogę.
  704. Wydział powiatowy Myślenice p. p. Merunowicza o ułatwienie poboru wody słonej dla bydła z salin w Wieliczce.
  705. Filip Olpiński adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego p. p. Czaykowskiego Alfonsa o zaliczkę na płacę.
  706. Radni i obywatele miasta Wieliczki p. p. Hausnera o wstrzymanie się z uchwaleniem w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi dla tegoż miasta.
-